

COP26: Светът трябва да премине от намерения към дела

Конференцията на ООН по изменението на климата (COP26) се провежда от 1 ноември до 13 ноември (удължена с ден) в Глазгоу, Шотландия, под председателството на правителството на Великобритания, в партньорство с Италия. Участваха лидерите на 197-те страни по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата с изключение на отказалите да присъстват лично президенти – на Русия – Владимир Путин, и на Китай – Си Цзинпин. Техни представители участваха в преговорите и оповестиха конкретните цели на двете държави за постигане на климатична неутралност.

В Глазгоу пристигнаха около 25 000 души от целия свят – делегати, представители на наблюдаващи организации, журналисти, както и протестиращи, които скандираха по улиците на шотландския град, недоволни от мудните действия на световните лидери в борбата с климатичните промени.

Преговорите имаха за цел постигането на споразумения, които да изпълнят четири основни цели:

- осигуряване на нулеви нетни емисии в световен мащаб до средата на XXI в.;
- ограничаване на глобалното затопляне до 1.5° C в сравнение с нивата от прединдустриалния период;
- мобилизиране на 100 млрд. долара годишно до 2025 г. в помощ на развиващите се страни за справяне с неблагоприятните последици от изменението на климата и обсъждане на мерки за адаптиране към този процес;
- увеличаване на финансирането за борба с климатичните промени и финализиране на Парижкия наръчник, съдържащ мерките за прилагането на Парижкото споразумение.

Договорено бе до края на десетилетието да се спре обезлесяването, като незабавно започне залесяване. Сред страните, подписали сделката, са Бразилия, Русия, Китай, Индонезия, Канада, Колумбия и Чили, притежаващи едни от най-големите горски площи в света. Обещани бяха 19 млрд. долара публични и частни инвестиции в защита на горите. Всяка минута светът губи горска площ с размерите на 27 футболни игрища. Над 100 държави са готови да спасят повече от

33 млн. км² гори до 2030 г., а редица международни корпорации да положат усилия за ограничаване на ролята на търговията с храни и земеделски продукти в обезлесяването. Лидерите на повече от 80 държави сложиха подписа си под съвместната инициатива на САЩ и ЕС за намаляване на емисиите на парниковия газ метан с 30 % до 2030 година. Но Китай, Русия и Индия – едни от най-големите замърсители с метан, не се присъединиха към споразумението.

Европейският съюз и повече от 40 държави, включително САЩ, Великобритания, Индия и Китай, се договориха да приложат план за ускоряване на развитието на зелените технологии. Ангажиментите са за постигане на редица цели, които „да направят чистите технологии и устойчивите решения най-достъпната и привлекателна опция във всеки сектор с вредни емисии в световен мащаб преди 2030 година“. Очаква се превозните средства с нулеви емисии да станат „новото нормално“, произведената стомана с почти нулеви емисии да е „предпочитаният избор на световните пазари“, а възобновяемият и нисковъглероден водород да бъде глобално достъпен до 2030 година. Стоманодобивната индустрия е един от най-големите източници на вредни емисии на CO₂, а Китай произвежда повече от половината стомана в света.

Друг конкретен ангажимент пое Индия – премиерът Нарендра Моди за пръв път посочи срок за постигане на климатичен неутралитет, макар и в далечно бъдеще – 2070 година. Като държава, в която 90 % от електроенергията се произвежда във въглищни централи, Индия е третият най-голям замърсител с въглероден диоксид в света.

Със закъснение от две години, до 2023-а, световните лидери ще спазват обещанието си да заделят по 100 млрд. долара на година за развиващите се страни, за да им помогнат в прехода от въглищна индустрия към такава, базирана на възобновяеми източници. В същото време беше оповестен и ангажимент да бъдат инвестирани 130 трилиона долара частни капитали в дейности, целящи намаляване на вредния ефект от икономиката върху околната среда.

Американският пратеник по въпросите за климата Джон Кери заяви в интервю за британската телевизия BBC, че ключови страни следват политики, които са „на ръба да станат много опасни“, и допълни, че ако вредните емисии не бъдат намалени достатъчно през следващите девет години, човечеството няма да успее да задържи покачването на температурите на Земята до 1.5° C и няма да постигне целта си – нулеви нетни емисии до 2050 година. Според учени ще е нужно до края на десетилетието глобалните въглеродни емисии да отбележат спад с 45 % спрямо нивата от 2010 година. Но освен за краткия период по време на въвеждания локдаун заради пандемията от COVID-19 емисиите продължават да се покачват. На 11 ноември изненадващо дойде новината, че Китай и САЩ, които са най-големите замърсители с въглеродни емисии, са се споразумели да работят заедно според насоките в Парижкото споразумение за климата, като намалят емисиите на парникови газове, постепенно се откажат от употребата на въглища и опазват горите. Историческо постижение – така Алок Шарма – председател на Конференцията на ООН по изменението на климата, нарече споразумението за постепенно намаляване на производството на енергия от въглища. Макар в оспорваното проекторешение да се предвиждаше „постепенно пълно прекратяване“ на използването на този тип твърдо гориво, Индия, подкрепена от Китай и Австралия – най-големият износител на въглища в света, настояха в последния момент текстът да бъде променен на „постепенно намаляване“. Гласувалите прецениха, че е по-добре Климатичният пакт да бъде приет, отколкото да няма сделка. Експерти по въпросите на околната среда отбелязаха, че за пръв път в споразумение на ООН изрично става дума за фосилни горива.

Следващата Конференцията на ООН по изменението на климата – COP27, ще се проведе догодина в Египет, а COP28 – през 2023 г. в Обединените арабски емирства.

Женя СТОИЛОВА